

SAKSBEHANDLER
Monica Anette Rusten

VÅR REF.
10/02683-6

ARK. B - Bygninger
239 (Haugesund) Haugesund - Ro

DERES REF.

INNVALGSTELEFON

DERES DATO

VÅR DATO
27.10.2014

TELEFAKS
+47 22 94 04 04
postmottak@ra.no
www.riksantikvaren.no

K O P I

Adresseliste

CHRISTIANSENHUSET, GNR./BNR. 40/195 OG 40/196 I HAUGESUND KOMMUNE -
VEDTAK OM FREDNING MED HJEMMEL I LOV OM KULTURMINNER §§ 15 OG 19 JF. § 22

Med hjemmel i lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner (kml) §§ 15 og 19 jf. § 22, freder Riksantikvaren Christiansenhuset, gnr/bnr. 40/195 og 40/196, i Haugesund kommune.

Omfanget av fredningen

Fredningen etter § 15 omfatter følgende bygninger:

- hovedbygning, bygningsnummer 171186986 (AskeladdenID 118427-1)
- tjenerfløy, bygningsnummer 171088593 (AskeladdenID 118427-2)
- uthus, bygningsnummer 171088593 (AskeladdenID 118427-3)

Bygningene er bygget sammen, og det er gjennomgang mellom dem.

Fredningen omfatter bygningenes eksteriør og interiør og inkluderer hovedelementer som planløsning, konstruksjon, materialbruk og overflatebehandling, og detaljer som vinduer, dører, gerikter, listverk,

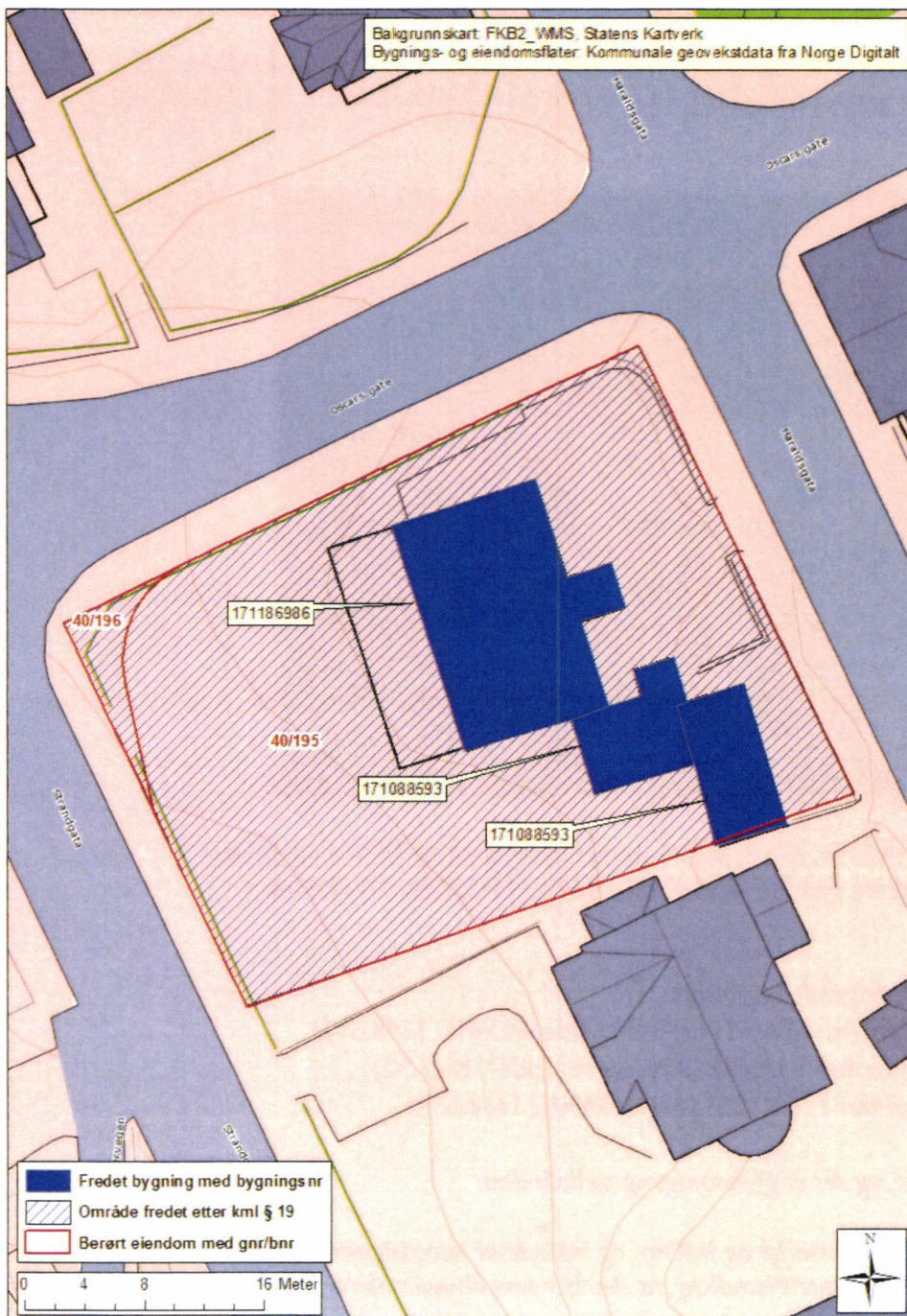
ildsteder og fast inventar. Til fast inventar regnes blant annet veggfaste hyller, kasse/benk i lintøyskapene i andre etasje, samt ovner i hovedhuset. Til fast inventar regnes også toalett Kassene i uthuset.

Fredningen omfatter også lagrede bygningsdeler, lagret i hovedbygningen. Dette omfatter vindusfag lagret i andre etasje, dørblad fra hovedhuset lagret på loft, samt dørblad fra annekset og demontert jernovn lagret i kjelleren.

Fredningen etter § 19 omfatter:

- hageanlegg med steinmurt terrasse, gårdsplass og øvrige uteområder (AskeladdenID 118427-4)

Omfanget av fredningen er avmerket på kartet nedenfor.

Formålet med fredningen

Formålet med fredningen er å bevare Haugesunds første patrisierhus, Christiansenhuset, med tilbygget tjenerfløy og uthus og tilhørende steinmurt terrasse, gårds plass og øvrig hage/uteareal som et bygnings-, arkitektur- og kulturhistorisk viktig kulturminne. Det er videre vesentlig å ta vare på kulturhistorisk verdifulle uttrykk for bygningenes historiske utvikling. Anlegget utgjør et helhetlig miljø som vitner om borgerskapets levevis i siste halvdel av 1800-tallet og begynnelsen av 1900-tallet.

Eiendommen er unik siden hovedhuset var det første i Haugesund som ble oppført fornemt tilbaketrukket fra strandbebyggelsen, i en tid da det var vanlig for forretningsdrivende å bo i kombinerte sjø- og våningshus nede ved stranden.

Fredningen skal sikre enkeltbygningene, bygningenes innbyrdes sammenheng samt kulturhistoriske verdier knyttet til anlegget som helhet.

Fredningen av bygningenes eksteriør skal sikre bygningenes arkitektur. Både hovedelementene i det arkitektoniske uttrykket og detaljeringen, som fasadeløsning, opprinnelige/eldre vinduer og dører, materialbruk og overflater, skal opprettholdes.

Formålet er videre å bevare rominndeling, bygningsdeler og overflater i de deler av interiøret som er kulturhistorisk interessante. Fast inventar skal bevares som en integrert del av interiøret.

Formålet med fredningen av hageanlegget og gårds plassen rundt bygningene er å sikre virkningen av Christiansenhuset i miljøet gjennom å opprettholde anleggets karakter som fornem villaeiendom.

Fredningsbestemmelser

Fredningsbestemmelsene er utformet i samsvar med fredningens formål og gjelder i tillegg til kulturminnelovens bestemmelser om vedtaksfredete kulturminner fra nyere tid.

Bestemmelser for bygninger fredet etter kml § 15:

1. Det er ikke tillatt å rive, skade eller flytte bygningene eller deler av disse, jf. omfanget av fredningen.
2. Det er ikke tillatt å bygge om bygningene eller deler av bygningene som omfattes av fredningen (herunder fast inventar). Unntatt fra dette er eventuelle tilbakeføringer, jf. punkt 6.
3. Det er ikke tillatt å skifte ut bygningselementer eller materialer, forandre overflater eller utføre annet arbeid ut over vanlig vedlikehold på bygningenes eksteriør, interiør (herunder fast inventar) eller konstruksjon, jf. omfanget av fredningen. Unntatt fra dette er eventuelle tilbakeføringer, jf. punkt 6.
4. Alt vedlikehold og all istandsetting skal skje med materialer og metoder som er i tråd med bygningenes egenart og på en måte som ikke reduserer de arkitektoniske og kulturhistoriske verdiene.
5. Det er ikke tillatt å sette i verk tiltak som kan endre bygningenes karakter, eller på annen måte motvirke formålet med fredningen. Dette gjelder alle former for tiltak slik som påbygg og tilbygg av terrasser og plattinger.

6. *Tilbakeføringer til opprinnelig eller tidligere utseende og/eller konstruksjoner kan tillates i særlige tilfelle under forutsetning av at tiltaket kan gjøres på et sikkert, dokumentert grunnlag og etter dispensasjon fra forvaltningsmyndigheten.*

Bestemmelser for område og elementer fredet etter kml § 19:

7. *Innenfor det fredete området må det ikke settes i verk tiltak eller bruksendringer som kan forandre området karakter eller på annen måte motvirke formålet med fredningen. Dette gjelder alle former for bebyggelse, anlegg og utvidelse av vei eller parkeringsplass, oppsetting eller fjerning av gjerder, skilt, endring av beplantning eller belegg, planering, utfylling og andre landskapsinngrep.*

8. *Hagen og gårdsplassen skal bevares i utstrekning og struktur. Symmetrien i anlegget, dets terrengform og åpne karakter skal opprettholdes. Den steinbygde terrassen i hagen mot vest skal bevares.*

Følger av fredningen

Lovhenvisning

Når det gjelder behandlingen av fredete hus og anlegg og områder, vises det til kulturminneloven §§ 15a, 16, 17 og 18, og 19 og 21, samt ovenfor nevnte fredningsbestemmelser.

Arbeider som krever tillatelse etter plan- og bygningsloven, må i tillegg forelegges kommunale myndigheter. Det gjøres oppmerksom på at tillatelser etter kulturminneloven må foreligge før arbeider i tråd med plan- og bygningsloven kan settes i verk.

Vedlikehold

Det er eier som har ansvar for det løpende vedlikeholdet av fredete bygninger og anlegg. Det grunnleggende prinsippet for vedlikehold av fredete bygninger er å bevare mest mulig av de opprinnelige eller eldre bygningselementene og detaljer som kledning, vinduer, dører, listverk, gerikter og overflatebehandling. Vedlikehold av fredete bygninger og anlegg skal så langt som mulig skje i samsvar med opprinnelig utførelse, teknikk og materialbruk og for øvrig i samsvar med fredningsbestemmelsene.

For mer informasjon om vedlikehold og forvaltning av fredete bygninger og anlegg, vises til Riksantikvarens informasjonsblader.

Dispensasjon

Fredningen medfører at det må søkes om tillatelse/ dispensasjon til å sette i gang alle typer tiltak som går ut over vanlig vedlikehold, jf. kulturminneloven § 15a og § 19 tredje ledd. Søknad om tillatelse skal sendes fylkeskommunen som avgjør om tiltaket kan iverksettes, evt. på visse vilkår. Oppstår det tvil om hva fredningen omfatter eller hva som anses som vanlig vedlikehold, skal fylkeskommunen likeledes kontaktes. Vi viser for øvrig til rundskriv av 27.09.2013 om enklere og raskere dispensasjonsbehandling, med endring 20.05.2014.

Økonomisktilskudd

Det er anledning til å søke fylkeskommunen om tilskudd til vedlikehold og istandsettingsarbeider.

Dersom det etter kml § 15a blir gitt dispensasjon med vilkår som virker fordyrende på arbeidet, skal det gis helt eller delvis vederlag for utgiftsøkningen, jf. kml § 15a annet ledd.

Fylkeskommunen kan gi opplysninger om frist for innsendelse av og krav til søknad.

Kort karakteristikk av kulturminnet

Christiansenhuset ligger i utkanten av Haugesund sentrum, i et område preget av eldre bevaringsverdig villabebyggelse like sør for Byparken. Christiansenhuset regnes som Haugesunds første patrisierhus, dvs. som et representativt bolighus for byborgerskapet. Anlegget var det første bolighuset som ble oppført tilbaketrasket fra strandbebyggelsen. På den tiden Christiansenhuset ble bygget var det vanlig at de forretningsdrivende bodde i kombinerte sjø- og bolighus på kaiene. Byggherren av Christiansenhuset ønsket derimot å skille disse funksjonene og bygget derfor sitt boliganlegg et stykke opp fra næringsvirksomheten på kaiene/stranden. I mange år dominerte derfor den monumentale hovedbygningen bybildet i denne delen av Haugesund.

Bygningskomplekset består av en stor rektangulær hovedbygning på 2 ½ etasje, og et tilbygg på en etasje mot sør som tidligere ble nyttet som tjenerbolig. Det er senere føyet til et uthus mot øst. Tjenerfløyen og uthuset utgjør i dag en utleiebolig. Det er gjennomgang mellom alle husene.

Hovedbygningen ble oppført i 1842-43 av skipsreder og forretningsmann Ole Michael Christiansen. Bygningen er tegnet av arkitekt H.E. Eckhoff. Det er en rektangulær laftebygning med liggende hvitmalt panel, to piper og høyt halvvalmet tak tekket med kvadratiske skiferpanner. Bygningen er oppført etter klassisistiske idealer hvor det er etterstrebet symmetri i hovedfasadens eksteriør mot hagen i vest og i planløsningen i den representative 1. etasjen. Her ligger tre stuer på rad «en filade». Langs hele vestfasaden er det oppmurt en terrasse av naturstein, belagt med store kvadratiske skiferheller. En tofløyet dør, omkranset av en portal og med overlysvindu med buete sprusser, står symmetrisk på hovedfasaden. Hovedhuset har et fint utformet listverk om vinduer og hjørnekasser, portaler rundt inngangsdørene og utskårede "pyntekonsoller" langs gesimsen.

I hovedbygningens interiører finnes et fint utformet listverk dekorert med symmetrisk plasserte blomster-, klokke- og bladmotiver. Den opprinnelige planløsningen er i stor grad bevart. I interiøret er det også takrosetter, brannmursnisjer, to gruer og flere etasjeovner.

Hovedbygningen har gjennomgått endringer i tidens løp, særlig synlig er dette i stuene i 1. etasje der nyklassisistiske elementer er sammenføyet med de eldre dekorelementene.

Tjenerfløyen er trolig oppført noen år etter hovedbygningen. Fløyen er bygd til mot sørøst. Den er sannsynligvis laftet, og har samme type kledning, takteking og vindusbelistning som hovedbygningen. Tjenerfløyen har helvalmet tak og grunnmur av gråstein som er utvendig slemmet mot sør og vest. Bislaget mot nord er et senere tilbygg av reisverk. Inngangsdøren er omrammet av portal lik portalen på hovedhusets østfasade.

Uthuset: Sveitserstil i detaljutformingen av taket på uthuset tyder på at det kan være oppført mot slutten av 1800-tallet. Bygningen har saltak og liggende hvitmalt kledning lik hovedhusets kledning mot øst og nord. Taket er mot øst tekket med kvadratiske skiferpanner som på hovedbygningen, mens det mot vest i dag er lagt lappskifer. På nordfasaden er det tre labankdører til boder/toaletter.

Hagen vest for hovedhuset er anlagt av bygartner Kasper Opdal i forbindelse med Haugesund kommunes overtagelse av Christiansenhuset på 1970-tallet. Grusgangene, sammen med inngangsporten, den store steinbygde terrassen og trappene, understreker symmetrien i hovedbygningens arkitektoniske uttrykk.

For nærmere beskrivelse av kulturminnet vises det til vedlagte dokumentasjon, utarbeidet at Rogaland fylkeskommune.

Vurdering av kulturminnet. Begrunnelse for fredningsvedtaket.

Den staselige bygningen, med tilhørende tjenerfløy, uthus og hage, representerer en viktig brikke i Haugesunds kulturtradisjon. Bygningene ligger i et strøk som har en sentral plass i byens historiske utvikling. De første bygningene i det som senere ble til byen Haugesund, skal ha ligget ved strandkanten på Hasseløy og på fastlandssiden av denne delen av Smedasundet. Christiansenhuset var det første huset som ble oppført fornemt tilbaketrukket fra strandbebyggelsen. I mange år dominerte derfor den monumentale hovedbygningen bybildet i denne delen av Haugesund. Christiansenhuset inngår i dag i et autentisk bygningsmiljø av eldre verneverdig villabebyggelse fra slutten av 1800- og begynnelsen av 1900-tallet. Christiansenhuset er en karakteristisk og monumental bygning og utgjør et viktig miljøelement i gatebildet i området rundt Byparken. Bygningskomplekset bidrar i stor grad til å gi området sin identitet og historiske særpreg.

Christiansenhuset representerer en type tidstypiske patrisierhus som kjennetegnes ved symmetriske fasader, tilnærmet symmetrisk planløsning, og tilgrensende hage. Hovedbygningen, med tilhørende tjenerfløy og uthus fremstår autentisk i det helhetlige arkitektoniske uttrykket. Hovedbygning og tjenerfløy har også et fint og i stor grad autentisk utvendig listverk om vinduer og dører. Sammenhengen mellom hovedbygning, tjenerfløy, uthus og hage er intakt og vitner om borgerskapets levevis.

Riksantikvarens vurdering

Anlegget Christiansenhuset har høy kulturhistorisk og bygningshistorisk verdi. Anlegget ble oppført av skipsreder og forretningsmann Ole Michael Christiansen i 1842-43 og har vært patrisierhus for Haugesunds byborgerskap i flere tiår. Hovedbygningen ble oppført i en periode der sildefisket ga grunnlag for vekst i innbyggertall og næring.

Utformingen av hovedbygningen og de tilhørende bygningene, vitner om kvalitetsbevissthet samtidig som bygningene fikk en detaljutforming etter datidens idealer. Flotte detaljer i interiøret og overflater fra slutten av 1800- og begynnelsen av 1900- viser at hovedbygningen er påkostet. Som eksempel kan lintøyskapene i 2 etasje med vindu, som flankerer den symmetriske fasadens midtvindu mot hagen, nevnes. Dette er en type fast inventar som det er få bevart av i dag og som dermed er sjeldent. Slik bygningen fremstår på fredningstidspunktet fortelles bygningens historiske utvikling.

Riksantikvarens vurdering er at Christiansenhuset, med tilbygg og hage, samlet har høy nasjonal verdi. Eiendommens plass i Haugesunds byutvikling og -historie, og som byens første patrisierhus gjør den unik. Det er få fredete bygninger i Haugesund. I nasjonal sammenheng er det få fredete tilsvarende eiendommer av denne typen. Eiendommen er en god representant for en fornem villaeiendom. Fredningen styrker representativiteten av kulturhistoriske viktige anlegg som forteller om byvekst og utvikling, og et borgerskap på vei opp.

Riksantikvarens myndighet

Det følger av kulturminneloven § 15 jf. § 22 at departementet kan frede byggverk og anlegg eller deler av dem av kulturhistorisk eller arkitektonisk verdi. Det følger videre av kulturminneloven § 19 at departementet kan frede et område rundt et fredet kulturminne så langt det er nødvendig for å bevare virkningen av kulturminnet i miljøet eller for å beskytte vitenskapelige interesser som knytter seg til det. Myndighet til å fatte vedtak om fredning er delegert fra Miljøverndepartementet til Riksantikvaren, jf. forskrift av 9. februar 1979 om faglig ansvarsfordeling mv etter kulturminneloven, § 12 nr. 1.

Lokalisering og eiendomsforhold. Reguleringsmessig status

Navn: Christiansenhuset. Kommune: Haugesund gnr./bnr.: 40/195 og 40/196.

Adresse: Strandgaten 219, 5525 Haugesund

Eiere (hjemmelshavere):

40/195: Erling André Ytterøy L'orange og Helge Ytterøy L'orange.

40/196: Haugesund kommune

Gnr. 40 bnr. 195 (Christiansenhuset og deler av hagen), og tilgrensende eiendom mot sør, gnr. 40, bnr. 189, er regulert til spesialområde bevaring gjennom reguleringsplan RL1334, vedtatt 20. september 2000.

Forholdet til naturmangfoldloven

Prinsippene i lov av 19. juni 2009 nr. 100 om naturmangfold (naturmangfoldloven) §§ 8-12 skal legges til grunn ved offentlig myndighetsutøvelse som berører naturmangfoldet.

Riksantikvaren har foretatt søk i Artsdatabankens artskart og Direktoratet for Naturforvaltnings database Naturbase for å fremskaffe nødvendig kunnskap for beslutningsgrunnlaget.

Innenfor det fredete arealet er det ikke registrert sårbare eller truede arter i Artsdatabankens artskart. Her er heller ikke registrert andre spesielt verneverdige naturtyper eller naturområder. Riksantikvaren finner derfor at fredningen ikke vil påvirke naturmangfoldet i negativ retning.

Bakgrunn for fredningen

Christiansenhuset, med tilbygget tjenerfløy og uthus, ble solgt fra Haugesund kommune til private i 2004. Bygningen hadde da fra 1972 vært brukt som kontorbygg. Fra byggeåret til 1972 var eiendommen i familien Christiansens eie. Anleggets verneverdi hadde vært kjent lenge, men ikke konkretisert. For å sikre de antikvariske verdiene i anlegget, ble eiendommen ved salget midlertidig fredet av Rogaland fylkeskommune i brev av 28. oktober 2004. Arbeidet med fredningssaken ble deretter liggende i bero i fylkeskommunen inntil det ble startet opp igjen i forbindelse med prosjektet "Fredningsgjennomgangen" i 2010.

Redegjørelse for saksgang og innkomne bemerkninger

Vedtak om midlertidig fredning

Rogaland fylkeskommune vedtok midlertidig fredning av Christiansenhuset, gnr./bnr. 40/195 i Haugesund kommune 28. oktober 2004. Bakgrunnen for vedtaket var at bygningen

ble lagt ut for salg. Den midlertidige fredningen ble foretatt for å sikre at interiøret ikke ble endret ved eierskiftet. Christiansenhuset har høy grad av autenticitet både i interiør og eksteriør.

Melding om oppstart av fredning

Melding om oppstart av fredning for gnr/bnr 40/195 og 40/196 ble, i samsvar med kulturminneloven § 22 nr.1, meddelt de daværende eierne Kjersti Synnøve Cuddeford, Simon Richard Cuddeford og Haugesund kommune i brev av 21. desember 2010. Samtidig ble oppstartsvarselet kunngjort i avisene Haugesunds avis og Aftenposten. Høringsfristen ble satt til 18. februar 2011.

Det kom ikke inn uttalelser til varsel om oppstart.

Eiendommen gnr. 40, bnr. 195 ble overtatt av nye eiere i juli 2012. Det var både i forkant av kjøpet, og i ettertid, dialog mellom de nye eierne Erling A. Ytterøy L'orange og Helge Ytterøy L'orange og Rogaland fylkeskommune om fredningssaken. De nye eierne ble informert om den pågående fredningsprosessen gjennom både telefonkontakt, e-post utvekslinger og befaringer.

Offentlig ettersyn

Rogaland fylkeskommune utformet et fredningsforslag som i samsvar med kulturminneloven § 22 nr.2 ble sendt på høring til berørte parter den 21. desember 2012. Samtidig ble det kunngjort i avisene Haugesunds avis, Stavanger Aftenblad og Norsk lysingsblad at fredningsforslaget var lagt ut til offentlig ettersyn i Haugesund kommune. Høringsfristen ble satt til 15. mars 2013.

Det kom ikke inn uttalelser til offentlig ettersyn.

Riksantikvarens behandling

Forslag om fredning ble oversendt fra Rogaland fylkeskommune til Riksantikvaren i forbindelse med offentlig høring 21. desember 2012. Vanlig prosedyre er at saken oversendes Riksantikvaren for behandling etter at saken er behandlet i kommunestyret. Riksantikvaren valgte likevel å sluttbehandle saken.

Haugesund kommunes behandling

I henhold til kulturminneloven § 22 nr. 3 skal forslag om fredning legges frem for kommunestyret før vedtak om fredning fattes. Ved en inkurie ble ikke fredningsforslaget oversendt Haugesund kommune til behandling i etterkant av offentlig ettersyn. Fredningsforslaget ble isteden oversendt kommunen i brev av 7. mai 2014 fra Rogaland fylkeskommune. Plan- og miljøutvalget i kommunen behandlet saken i møte 3. juni 2014. Plan- og miljøutvalget uttalte:

«Plan- og miljøutvalget slutter seg til forslag fra Rogaland fylkeskommune om fredning av «Christiansenhuset» med hage i Strandgt 219, gnr. 40 bnr.195.»

Plan- og miljøutvalgets vedtak om tilslutning til fredningsforslaget var enstemmig.

I den avsluttende gjennomgangen av saken ble det avdekket at plan- og miljøutvalget vedtok ved en feiltagelse kun omfattet gnr./bnr. 40/195 og ikke kommunens egen eiendom gnr./bnr. 40/196. I en e-post av 10. september 2014 til Haugesund kommune ba Riksantikvaren om skriftlig bekreftelse på at dette var å anse som en feiltagelse. Dette ble bekreftet av rådmannen i Haugesund kommune i brev av 12. september 2014.

Riksantikvarens bemerkninger

Riksantikvaren slutter seg fullt ut til Rogaland fylkeskommunes vurdering av anlegget Christiansenhuset som et viktig kulturminne. Det har vært dialog med eier underveis i prosessen i form av befaringer og møter der representanter fra både Rogaland fylkeskommune og Riksantikvaren har vært til stede. På bakgrunn av dette har Riksantikvaren en klar oppfatning om at alle parter er positive til fredningen, noe som er svært gledelig. Dette er det beste utgangspunktet for at eiendommen blir tatt vare på for ettertiden.

Fredningsforslaget er ikke behandlet av kommunestyret (Haugesund bystyre), men isteden av plan- og miljøutvalget. Etter kml § 22 nr. 3 heter det at fredningsforslaget skal forelegges kommunestyret. Siden plan- og miljøutvalget er politisk sammensatt, og det i prosessen ikke har framkommet noe som tilsier at den politiske uttalelsen fra kommunen ville ha blitt innholdsmessig annerledes dersom hele kommunestyret/bystyret hadde fått saken til behandling, vurderer Riksantikvaren at dette ikke har virket bestemmende på vedtakets innhold. Riksantikvaren vurderer derfor at det ikke er nødvendig å sende saken tilbake til behandling i Haugesund bystyre, men at den kan vedtas slik den foreligger.

I forbindelse med varsel om oppstart kom det den 3. september 2011 en henvendelse fra Christiansenhusets nabo. Rogaland fylkeskommune har ikke behandlet denne henvendelsen som en merknad til fredningen. Henvendelsen lyder:

«Hei Takker for tilsendt brev vedr. Christiansen huset, Strandgaten 219 i Haugesund. Jeg er utrolig glad for oppstart av fredningssak for denne eiendommen. Som nærmeste nabo i Strandgt. 218, et sveitserhus fra ca 1890, vil det være av stor betydning for at en for fremtiden kan bevare disse eiendommene som da er en del av Haugesunds første historie. Jeg stiller med glede vårt hus til eventuell disposisjon hvis dette skulle ha betydning. Vennlig hilsen Helge Sampson»

Henvendelsen er ikke innarbeidet i den offentlige høringen av fredningsforslaget. Siden den i sitt innhold gir en positiv oppslutning til fredningssaken, har det etter Riksantikvarens vurdering ingen betydning for saken at ordlyden ikke var gjengitt i denne sammenheng.

Opplysning om klageadgang og tinglysing

Riksantikvarens vedtak om fredning kan påklages til Klima- og miljødepartementet, jf. forvaltningsloven § 28. En eventuell klage stiles til Klima- og miljødepartementet, men sendes Riksantikvaren innen tre uker fra fredningsvedtaket er mottatt, jf. forvaltningsloven § 29.

Fredningsvedtaket vil bli tinglyst av Riksantikvaren i samsvar med kulturminneloven § 22 nr. 5

Vennlig hilsen

Jørn Holme

Hanna Geiran
Hanna Kosonen Geiran

Adresseliste:

- Erling og Helge Ytterøy L'orange, Strandgaten 219, 5525 Haugesund
- Haugesund kommune, Postboks 2160, 5504 Haugesund

Vedlegg:

- 1: Dokumentasjonsvedlegg
- 2: Riksantikvarens informasjonsblad "*Å eie et fredet hus*"
- 3: Rundskriv om enklere og raskere dispensasjonsbehandling, datert 27.09.2013 med endring 20.05.2014.

Kopi med vedlegg 1 til: Rogaland fylkeskommune, Postboks 130 - Sentrum, 4001
STAVANGER/ Klima- og miljødepartementet, Postboks 8013 Dep, 0030 Oslo